

Factsheet Onderwijs

26 oktober 2020

Funderend onderwijs

Algemene lijn

- Het kabinet acht het van groot belang dat scholen open blijven en leerlingen zoveel mogelijk fysiek onderwijs kunnen volgen. Dit is voor kinderen in de schoolgaande leeftijd essentieel voor hun cognitieve en sociale ontwikkeling. De minister voor BVOM heeft de Kamer op 8 oktober jl. geïnformeerd over de stand van zaken.¹
- De gezondheid van leraren en leerlingen staat hierbij voorop, de richtlijnen van het RIVM blijven leidend. De spelregels voor het onderwijs zijn vastgelegd in de protocollen van de sectoren zelf en het servicedocument onderwijs en corona. Waar nodig worden deze documenten doorlopend geactualiseerd. We staan hierover in nauw contact met de sectororganisaties.
- In het voortgezet onderwijs is het belangrijk dat de basisregels goed worden opgevolgd:
 - Was de handen;
 - Blijf thuis bij klachten en laat je testen;
 - Houd afstand tot volwassenen;
 - Draag een mondkapje buiten de klas.
- Ik roep scholen op om hier goed opvolging aan te geven, en goed in gesprek te blijven met ouders. Over bijvoorbeeld halen en brengen, maar vooral dat leerlingen ook snappen hoe belangrijk het is dat de maatregelen worden opgevolgd.
- Het zal voor veel scholen nog steeds nodig zijn om op momenten afstands- of hybride onderwijs te verzorgen, wanneer leraren of groepen leerlingen korte of langere tijd thuisblijven, bij symptomen, quarantaine of een kwetsbare gezondheid. Voor de ontwikkeling van leerlingen is het van belang dat zij onderwijs ontvangen, ook wanneer zij niet naar school kunnen. Dit is geen volwaardige vervanging van fysiek onderwijs.
- Het kabinet realiseert zich dat het veel kan vergen van schoolteams om dit te organiseren, en dat het kan bijdragen aan hoge werkdruk die wordt ervaren. Ik vraag schoolteams om zich maximaal in te blijven spannen, maar ik hou ze daarbij niet aan het onmogelijke.
- Aan de hand van de cijfers van het RIVM en de monitoringsactiviteiten van de inspectie en OCW houdt het kabinet vinger aan de pols voor wat betreft de verspreiding van het virus en de continuïteit van onderwijs.

Scholen open, testen, monitoring, ov

- Op basis van onderzoeken en monitoring van het RIVM is besloten dat scholen in het **primair onderwijs** vanaf 8 juni weer helemaal open konden. De heropening is over het algemeen goed verlopen. Tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en leraren hoeft geen 1.5 meter afstand bewaard te worden. Tussen volwassenen in de school moet altijd 1.5 meter afstand bewaard worden. De hygiënemaatregelen van het RIVM blijven uiteraard van kracht. De kinderopvang (dagopvang, gastouderopvang en buitenschoolse opvang) is, tegelijkertijd met de basisscholen volledig open gegaan op 8 juni.
- In het **voortgezet (speciaal) onderwijs** kon de afstand tussen leerlingen onderling vanaf 1 juli losgelaten worden. Tussen leerlingen en personeel en tussen het personeel onderling blijft de afstand gehandhaafd. Scholen kunnen hiermee volledig open. Daarmee accepteert het kabinet een beperkt risico op verdere verspreiding omdat de negatieve effecten van een langer durende beperkte openstelling zwaarder wegen. Alleen als het virus zich verder verspreidt dan nu verwacht, kan dat besluit nog herzien worden. Daar is op dit moment geen aanleiding voor. De hygiënemaatregelen van het RIVM blijven uiteraard van kracht – zoals het OMT aangeeft, is het extra van belang dat die worden nageleefd. Het gaat daarbij om:
 - een goede melding en monitoring van besmettingen;
 - het strikt toepassen van triage;
 - het strikt toepassen van de overige hygiënemaatregelen;
 - het beperken van het aantal contacten door het gebruik van cohorten, gespreide school- en pauzetijden et cetera.
- Vanaf 21 september kan onderwijspersoneel zich met voorrang laten **testen**. Dat is alleen aan de orde als door het thuisblijven van de medewerker het primaire proces in gevaar komt, en er klassen naar huis worden gestuurd.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/08/continuïteit-van-onderwijs-in-schooljaar-2020-2021>

- We **monitoren** de situatie omtrent de continuïteit van onderwijs op twee manieren: er is een meldpunt ingericht bij de inspectie waar scholen melding maken indien zij sluiten. Hiernaast vindt een periodiek peilingsonderzoek plaats om in beeld te brengen hoe het staat met groepen als (voor)examenleerlingen en leerlingen met het risico om achterstanden op te lopen. Maandelijks wordt een rapportage opgesteld en openbaar gemaakt.
- De VO-raad heeft samen met de regionale vervoerders afspraken gemaakt over het gebruik van het openbaar vervoer door leerlingen. Dit afsprakenkader is gepubliceerd door de VO-raad. De kern van dit document is dat scholen en vervoerders op lokaal niveau afspraken maken om leerlingen veilig te kunnen vervoeren binnen de capaciteitsbeperkingen van het OV. Het ministerie van OCW en I&W hebben hierop meegekeken.

Specifiek voor het voortgezet speciaal onderwijs

- Ook in het voortgezet speciaal onderwijs kon de afstand tussen leerlingen per 1 juli losgelaten worden. Ook die scholen gaan na de zomer dus ook weer volledig open.
- In het leerlingenvervoer voor het voortgezet speciaal onderwijs kan de afstand tussen leerlingen onderling ook worden losgelaten. Als de afstand tussen leerling en chauffeur niet mogelijk is, gebruikt de chauffeur een chirurgisch mond-neusmasker, in lijn met het kader van het RIVM. De gezondheidscheck (trriage) blijft de basis vormen voor de beslissing om een persoon te vervoeren.

Verzuim

- Het uitgangspunt is dat alle leerlingen fysiek onderwijs op school volgen.
- Voor het onderwijsprogramma dat op school plaatsvindt heeft de school de verplichting om ongeoorloofd verzuim te melden bij DUO. Het is daarbij belangrijk dat de school in gesprek gaat met de ouders, om hen ertoe te bewegen de leerling weer naar school te laten komen. De leerplichtambtenaar kan hierbij helpen
- Vanaf het schooljaar 2020-2021 geldt dat er na een verzuimmelding door de school volledig en regulier gehandhaafd kan worden door leerplicht. De leerplichtambtenaar werkt volgens de methodische aanpak schoolverzuim. Dit betekent dat hij een onderzoek instelt en aan de hand daarvan bepaalt welke route wordt ingezet.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's

- Voor het inhalen van leerachterstanden in de voorschoolse educatie (ve), het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zijn eenmalig extra middelen gereserveerd, hiervoor is deze maand nogmaals €38 miljoen vrijgemaakt, in totaal is € 244 miljoen beschikbaar. Hiermee kunnen alle aanvragen worden gehonoreerd die zijn gedaan. NB: nadere toelichting op de verdeling en aanwending van middelen is beschikbaar op de site van uitvoeringsorganisatie DUS-i.²
- Met deze middelen kunnen aanbieders van ve, scholen en instellingen in de periode van de zomervakantie van 2020 tot en met de zomervakantie van 2021 leerlingen en studenten ondersteunen bij het inhalen van leerachterstanden door extra facultatieve programma's en ondersteuning te bieden naast de reguliere onderwijstijd. De regeling is bedoeld voor leerlingen in een kwetsbare positie met een onderwijsachterstand of een vergroot risico op leer- en ontwikkelachterstanden. De school bepaalt zelf welke van haar leerlingen in aanmerking komen voor het volgen van een inhaal- en ondersteuningsprogramma.
- In het vmbo en praktijkonderwijs kan daarnaast beroepspraktijkvorming worden ingehaald. Ook voor het mbo zijn deze additionele bedoeld om te voorkomen dat mbo-studenten geen verdere studievertraging oplopen doordat de beroepspraktijkonderdelen van de opleidingen geen doorgang kunnen vinden.
- De verdeling van de beschikbare middelen per sector is als volgt:
 1. voor de ve is € 7 miljoen beschikbaar,
 2. voor het po is € 114 miljoen beschikbaar,
 3. voor het vo is € 94 miljoen beschikbaar,
 4. voor het mbo is € 65 miljoen beschikbaar.

Afstandsonderwijs

Vooruitblik najaar 2020/voorjaar 2021 – verantwoordelijkheid scholen bij continuïteit onderwijs

- Scholen zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van hun onderwijs. Dit kan ertoe leiden dat zij vanwege coronamaatregelen komend najaar en de rest van het schooljaar in verschillende situaties hybride of afstandsonderwijs zullen aanbieden, of verzocht worden om hybride of afstandsonderwijs aan te bieden.

² <https://www.dus-i.nl/actueel/nieuws/2020/07/16/resultaten-iop>

- In de afgelopen periode is lesopafstand.nl, een initiatief van de raden, Kennisnet en OCW, verrijkt en versterkt. Hier kunnen scholen, leraren en ouders alles vinden over het inrichten van het onderwijs in tijden van corona. De minister voor BVOM werkt nauw samen met de sociale partners en vertegenwoordigende organisaties zo goed mogelijk te ondersteunen.
- Op de site kunnen scholen ook spreken met een expert, of aanvullende ondersteuningsbehoeften kenbaar maken. Op die manier houden we vinger aan de pols.

Afhankelijk van de situatie zijn scholen verplicht of worden zij verzocht om hybride of afstandsonderwijs aan te bieden. Dit ziet er als volgt uit:

Type leerling	Juridische verplichting / inspanningsverzoek
Leerlingen met een kwetsbare gezondheid	Scholen zijn juridisch verplicht om onderwijs voor deze leerlingen te verzorgen. Dit moet een alternatief voor fysiek onderwijs zijn.
Leerlingen met gezinsleden met een kwetsbare gezondheid	Scholen zijn niet juridisch verplicht om afstandsonderwijs voor deze leerlingen te verzorgen. Scholen zijn wel verantwoordelijk voor de continuïteit van het onderwijs voor alle leerlingen, en worden daarom verzocht zich in te spannen voor een alternatief voor fysiek onderwijs.
Angst voor corona	Scholen zijn niet juridisch verplicht om afstandsonderwijs voor deze leerlingen te verzorgen. Inzet is de leerling fysiek onderwijs te laten volgen.
Leerlingen met verkoudheidsklachten / leerlingen met gezinsleden met griepklachten (die volgens RIVM richtlijnen thuis moeten blijven maar niet ziek zijn)	Scholen zijn niet juridisch verplicht om afstandsonderwijs voor deze leerlingen te verzorgen. Scholen zijn wel verantwoordelijk voor de continuïteit van het onderwijs voor alle leerlingen, en worden daarom verzocht zich in te spannen voor een alternatief voor fysiek onderwijs.
Leerlingen die kortdurend ziek zijn (vb. griep)	Scholen hoeven geen onderwijs aan te bieden aan een leerling die zich ziek meldt.
Leerlingen die naar huis worden gestuurd vanwege (gedeeltelijke) schoolsluiting	Bij een sluiting van een school, zorgt de school ervoor dat het onderwijs zo goed mogelijk doorgang kan vinden. Ook hier zijn scholen verantwoordelijk voor de continuïteit van het onderwijs.

Ventilatie

- Op dit moment stellen het RIVM en het OMT dat de transmissie van SARS-CoV-2 hoofdzakelijk plaatsvindt door druppeltransmissie.³
- Meerdere universiteiten en kennisinstituten doen onderzoek naar de verspreiding van aerosolen en/of de aerogene verspreiding van SARS-CoV-2 in een ruimte. Het RIVM volgt deze ontwikkelingen en stelt bovenstaand standpunt bij als veranderende (wetenschappelijke) inzichten daartoe aanleiding geven. Op dit moment is er geen reden om aan te nemen dat de ventilatie in een gebouw bijdraagt aan de verspreiding van het virus.
- Het Landelijk Coördinatieteam heeft op 1 oktober jl. zijn rapport uitgebracht over hoe het staat met de ventilatie van schoolgebouwen; hieruit blijkt dat 11 procent van de schoolgebouwen niet voldoet aan de geldende normen.⁴ Een deel van de scholen moet het benodigde onderzoek in de komende maanden nog uitvoeren.
- Het kabinet trekt €360 miljoen uit voor scholen en gemeenten om de ventilatie in schoolgebouwen te verbeteren.
- Op korte termijn kunnen scholen ook stappen zetten om de ventilatie te verbeteren, hiervoor zijn handreikingen beschikbaar op lesopafstand.nl.

³ https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-07/Beantwoording%20vragen%20met%20betrekking%20tot%20ventilatie%20op%20verzoek%20van%20het%20ministerie%20van%20VWS_DEF.pdf

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/01/kamerbrief-rapportage-landelijk-coordinatieteam-ventilatie-op-scholen>

- Gemeenten kunnen binnenkort (waarschijnlijk vanaf 1 december) middelen aanvragen om ventilatie op scholen te verbeteren.

Middelbaar beroepsonderwijs & hoger onderwijs

Onderwijs in het mbo en ho; combinatie van fysiek en online onderwijs

- Met ingang van het nieuwe studiejaar is het mbo, hbo en wo verder opengesteld voor onderwijsactiviteiten op de locatie van de mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten.
- Sinds 15 juni was dit al het geval voor praktijkonderwijs, toetsing en begeleiding van kwetsbare studenten, maar sinds de zomervakantie mag de instelling aanvullend daarop zelf weer keuzes maken over onderwijsactiviteiten op locatie.
- Alle activiteiten op de locatie van de instelling vinden plaats met inachtneming van de RIVM richtlijnen waaronder het bewaren van de 1,5 meter afstand tot elkaar.
- In de praktijk wordt hierdoor maximaal zo'n 30% van het onderwijs fysiek aangeboden, waarbij dit percentage varieert, afhankelijk van de mogelijkheden van de locatie en het type onderwijs.
- Voor studenten jonger dan 18 jaar in het mbo en het ho geldt dus geen uitzondering op de 1,5 meter maatregel zoals voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Onderscheid maken tussen leeftijdsgroepen in het houden van 1,5 meter afstand tot elkaar om zo de gezondheidsrisico's te beperken, is voor mbo en ho-instellingen praktisch onuitvoerbaar.
- Om studenten op verantwoorde wijze naar de onderwijsinstellingen te kunnen laten komen en met het openbaar vervoer te laten reizen hebben koepelorganisaties, vervoerdersorganisaties, IenW en OCW nieuwe afspraken gemaakt over het OV-gebruik.. Er is afgesproken om begin- en eindtijden van onderwijsactiviteiten te spreiden en het onderwijs zo te organiseren dat studenten niet of nauwelijks in de spits hoeven te reizen.
- Studenten is en wordt geen toegang tot de spits ontzegd en het studentenreisproduct is en wordt niet beperkt.
- Het uitgangspunt van de OV-afspraken is regionale afspraken op basis van een landelijk model, zodat goed rekening kan worden gehouden met specifieke omstandigheden en mogelijkheden.
- In het mbo en ho geldt een dringend advies voor het gebruik van mondkapjes buiten de lesruimtes en collegezalen.
- NB: voor de zomer is een nieuwe versie van de servicedocumenten voor respectievelijk mbo en hbo gepubliceerd met daarin de door de instellingen te volgen werkwijze voor het nieuwe studiejaar. In november 2020 volgen updates van deze servicedocumenten.

Examens mbo

- OCW heeft samen met de MBO Raad (sectorraad voor het mbo) aan een handreiking gewerkt waarin er meer duidelijk wordt over een verantwoorde diplomering van studenten. De mbo-scholen hebben vanaf 7 april de examinering en diplomering weer op een verantwoorde manier doorgezet, en doen dat ook in het studiejaar 2020-2021.
- Met het College voor Toetsen en Examens (CvTE) wordt bekeken of de tijdvakken, waarbinnen de centraal examens in het mbo flexibel kunnen worden afgenomen door scholen, ook dit studiejaar maximaal verruimd kunnen worden. De mogelijkheden voor het gebruik van schoolgebouwen en locaties is vanwege de RIVM maatregelen beperkt wat maakt dat het van belang is te onderzoeken hoe flexibel omgegaan kan worden met afnameperiodes.

Stages/BPV-uren

- BOL (beroepsopleidende leerweg)- en BBL (beroepsbegeleidende leerweg)-onderwijs dat bij bedrijven plaatsvindt kan doorgaan, op voorwaarde dat de ontvangende organisatie of school dat toestaat, handelt conform de richtlijnen van de overheid en het onderwijs plaatsvindt op een wijze die past bij de richtlijnen van RIVM en GGD.
- Als de beroepspraktijkvorming (BPV) eerder wordt afgebroken als gevolg van de Coronacrisis, is het aan het onderwijsteam te beoordelen of leerdoelen en praktijkopdrachten afgerond kunnen worden, zonder dat de uren geheel gemaakt worden. Daarbij kan ook gekeken worden naar resultaten uit eerdere stages of naar alternatieve (praktijk-)opdrachten.
- SBB heeft een actieplan stages en leerbanen opgesteld in april van dit jaar. Doel ervan is om voldoende maatregelen te treffen zodat voor iedereen die aan het mbo studeert een leerbaan of stage beschikbaar blijft. Het kabinet heeft hiervoor 2x4miljoen euro extra aan SBB ter beschikking gesteld in 2020 en 2021.

- Ook is er 2x10,6 miljoen euro extra uitgetrokken voor het verhogen van de subsidie praktijkleren in conjunctuurgevoelige sectoren die zijn geraakt door de contactbeperkende maatregelen. In totaal gaat het om 30 miljoen euro extra.
- SBB heeft de middelen onder andere ingezet voor het doen van acquisitie, en sinds de start van het actieplan zijn er door SBB 17.500 nieuwe stages en leerbanen opgehaald. Ook gaat er geld naar het ontwikkelen van 35 nieuwe certificaten die werkenden en werkzoekenden kunnen om- of bijscholen naar een tekortberoep of een vitaal beroep.
- Op dit moment is er sprake van een tekort van 20.587stages en leerbanen (meting 9 oktober 2020). SBB komt regelmatig met een update van de cijfers.
- De tekorten verschillen per sector en per regio. Er is sprake van een verschil in het aanbod en de vraag naar stages. Er is nog een potentieel van 170.000 beschikbare plekken. De tekorten zijn het grootst in de Randstad. Sectoren met veel tekorten zijn ICT, zorg, welzijn en orde & veiligheid.

Doorstroom mbo-hbo

- Mbo-4 studenten mochten onder specifieke voorwaarden al met een AD- of hbo-opleiding beginnen. Het gaat dan om de mbo-student die door deze crisis nog een beperkt deel van de mbo-opleiding moest afronden en vanwege een mogelijk verlaat diplomabesluit formeel niet tijdig kon voldoen aan de toelatingsvoorwaarden. Deze studenten hebben tot 1 januari 2021 de mogelijkheid om het mbo-4-diploma te verwerven.

Afstandsonderwijs mbo/ho in relatie tot onderwijskwaliteit

- De stappen die instellingen hebben gemaakt zijn enorm. Na de eerste digitaliseringsslag voor de zomer, vindt nu een kwaliteitsslag plaats, doordat de digitale didactiek verder ontwikkeld wordt en fysiek en online onderwijs beter op elkaar afgestemd wordt.
- De ICT-coöperaties van de onderwijsinstellingen SURF, saMBO-ICT en Kennisnet spelen een essentiële rol in de huidige ontwikkelingen.
- Twee belangrijke kanttekeningen zijn dat:
 - de digitalisering en de combinatie van fysiek en online onderwijs veel vraagt van docenten, waardoor de werkdruk oploopt;
 - praktijkonderwijs zich niet of nauwelijks laat vertalen naar online onderwijs, wat vooral in het mbo problematisch is, omdat de beroepspraktijkvorming daar een essentieel deel is van de opleiding.

Monitoring mbo/ho

- Voor zowel mbo als ho wordt uitvoering gegeven aan brede monitoring, op:
 - Studievoortgang, waaronder studievertraging, instroom, uitval
 - Werkdruk docenten
 - Beleving/welzijn studenten
 - Stages en stagetekorten
 - Financiële impact (instellingen en studenten)

In november 2020 volgt een Kamerbrief Monitoring waarin wordt ingegaan op eerste beelden en cijfers.

Bindend studieadvies hoger onderwijs

Alle studenten die studievertraging oplopen door het coronavirus, kregen uitstel van het bindend studieadvies. Dat betekent dat zij nu, in het tweede studiejaar, de bsa-norm kunnen halen.

Introductieactiviteiten

- Introductie-activiteiten vonden voor een groot deel online plaats.
- Fysieke activiteiten konden alleen in kleine groepen plaatsvinden en voor zover deze informatief van aard waren, bijvoorbeeld gerelateerd aan het voorbereiden van het volgen van onderwijs. Verder was afgesproken dat alle fysieke introductieactiviteiten van studenten- en studieverenigingen, studentensportverenigingen en betrokken onderwijsinstellingen plaats vonden met handhaving van de 1,5m-maatregel, waarbij een eindtijd van 22:00 uur en een alcoholverbod golden.
- Voorts moesten de leiding van betrokken onderwijsinstelling en de voorzitter van de veiligheidsregio hebben ingestemd met de activiteiten.

Compensatie en financiën studenten

- Het kabinet heeft 15 mei bekend gemaakt dat er eenmalig € 200 miljoen beschikbaar is voor studenten om de gevolgen van de coronacrisis te verzachten.
- Alle studenten die zich komend collegejaar opnieuw moeten inschrijven en tussen september 2020 en eind januari 2021 afstuderen aan het mbo, hbo of hun masterdiploma aan de universiteit halen, krijgen een financiële tegemoetkoming. Dit wordt uitgekeerd in maart 2021.
- Zij krijgen een bedrag dat neerkomt op ongeveer drie maanden les-, cursus- en collegegeld. Dat betekent voor een bbl-student in het mbo €150, voor een bol-student in het mbo €300 en voor een student in het hoger onderwijs €535.
- Alle studenten waarvan in de maanden juli, augustus en september 2020 hun recht op basisbeurs of aanvullende beurs afliep hebben eveneens een financiële tegemoetkoming gekregen.
- Voor mbo(bol) studenten met een basisbeurs betekent dit €800, ontvangen zij ook een aanvullende beurs krijgen ze €2000. Voor studenten in het hoger onderwijs met een aanvullende beurs is de eenmalige ondersteuning €1500. Er is hiervoor aan circa 23.500 studenten een tegemoetkoming uitgekeerd in september 2020.
- Daarnaast geldt dat DUO coulance betracht. Zo kunnen studenten hun lening verhogen, dat kan ook met terugwerkende kracht vanaf het begin van het collegejaar. Zo worden studenten geholpen die in financiële nood zitten. [Studieleningen mogen worden terugbetaald in 35 jaar en alleen als je inkomen daarvoor toereikend is.]
- Studenten in het hoger onderwijs krijgen 3 maanden langer recht op het studentenreisproduct. Ze krijgen dit automatisch toegevoegd en hoeven hiervoor niet het reisproduct tijdelijk stop te zetten. De duur van het reisrecht in het hoger onderwijs betreft de nominale studieduur plus een jaar. Studenten die langer studeren hebben profijt van deze maatregel. In het mbo is de verlenging niet nodig omdat het reisrecht voor mbo'ers al drie jaar langer is dan de nominale studieduur. De reisvoorziening kan niet worden gebruikt als iemand al is afgestudeerd; ook met deze verlenging niet.

Communicatie met studenten

- De ministers van Justitie en Veiligheid en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben in september alle burgemeesters van de twaalf universiteitssteden verzocht in overleg met vertegenwoordigers van studenten te treden om de toename van het aantal besmettingen aan te pakken.
- Daarbij heeft het kabinet ook opgeroepen om op zoek te gaan naar meer ruimte voor fysiek onderwijs, waarbij de 1,5 meter afstand goed aangehouden kan worden en daarop samen te laten werken tussen de gemeenten en instellingen.
- De onderwijsinstellingen communiceren al met studenten over het belang van naleven van de basisregels. Het kabinet heeft gemeenten, jongeren- en studentenorganisaties, studentenhuysvestingsorganisaties en onderwijsinstellingen opgeroepen om deze communicatie verder uit te breiden.
- Aanvullend initieert het kabinet tegelijk ook een landelijke jongerencampagne onder de noemer 'Daar doe ik het voor'.
- Het kabinet ziet gelukkig al veel partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Zo heeft de LKvV (Landelijke Kamer van Verenigingen) de landelijke campagne 'Dara doe ik het voor' vertaald naar een studentencampagne die is uitgerold onder de studentenverenigingen. Zie ook www.studentendoenhetvoor.nl